

## NOTAT

31. oktober 2008

### Sammenfatning af synspunkterne på sprogkonferencen den 2. oktober 2008

#### AC v/ formand for DM Ingrid Stage

- Sproget er andet end kommunikation – og det fokuserer rapporten også på.
- Der skal være bedre undervisning på engelsk på de videregående uddannelser, fordi den er generelt ikke god nok i dag – den kan tit være kedsommelig.
- Undervisningen er generelt bedre på dansk, fordi den er mere inspirerende, motiverende og levende. ”På sit modersmål kan man sige, hvad man vil, på andre sprog kan man sige, hvad man kan.”
- For en egentlig sproglov (med krav om undervisningsproget på universiteterne eller om certificering af underviserne) taler behovet for at gøre noget markant. Imod taler der ikke er behov for større detailregulering af universiteterne. En løsning kunne være en ny bestemmelse i universitetsloven om at de skal værne om det danske sprog.

#### Dansk Industri v/ forskningspolitisk chef Charlotte Rønhof:

- Sprogområdet er et komplekst emne, som derfor ikke har nemme løsninger
- Man bør satse på at løfte fremmedsprogkompetencerne – men også i forhold til det danske sprog. Det bør ske allerede i folkeskolerne.
- Det skal ske ved, at engelsk indføres fra 1. klasse og 2. fremmedsprog fra 5. klasse.
- Engelsk er det talte sprog i erhvervslivet, men ikke alle taler på samme høje niveau.
- I erhvervslivet kræves således en ”dobbeltkompetence”: fremmedsprog kombineret med faglige kompetencer, f.eks. fra en videregående uddannelse.
- Det bør altid overvejes, hvilket sprog der i hver enkelt sammenhæng er hensigtsmæssig i den givne sammenhæng.
- Der bør sættes på at vedligeholde sprogkundskaber hos unge, der påbegynder en videregående uddannelse. I dag stopper læringen af fremmedsprog efter den

adgangsgivende eksamen, med mindre man læser et sprogfag. Herved går store dele af samfundets investering i sprogundervisning i virkeligheden tabt.

- Det er vigtigt at bruge og vedligeholde sine sprogkompetencer. Studier på engelsk løfter engelskkundskaberne.

#### Danske Universiteter v/ sekretariatschef Susanne Bjerregaard

- Det er nødvendigt at støtte at alle råder over ét fuldt sprog.
- Det er ikke kun brugen af engelsk på universiteterne der er et problem.
- Det handler mere om at styrke det danske sprog.
- Vi skal ikke have flere regler (om universitetssproget).
- Vi skal være gode til dansk – og det er det ikke alle, der er, og det er en forudsætning for at kunne lære andre sprog.

#### Forlæggerforeningen v/ forlagschef Finn V. Andersen:

- Vi skal fokusere på ”lærebogen”, som ofte er bedst på dansk.
- Der bør være en kerne af danske bøger på alle uddannelser.
- Danske forskere formidler generelt bedre og mere inspirerende på dansk.
- Forlæggerforeningen vil gerne tage kampen op mod de store engelske forlag, der udgiver lærebøger.
- Man bør forpligte universiteterne på sprogstrategier, hvor der tages stilling til brugen af dansk i undervisningen.

#### Danske Dagblade v/ chefredaktør for Ekstra Bladet Bent Falbert

- Danske Dagblade advarer mod ”franske tilstande”, hvor der der opfindes nye franske oversættelsesord for begreber, som oprindeligt er engelske.
- Man bør erkende, at der er en uundgåelig massiv påvirkning fra det anglosaksiske
- Sprogblomsten skal blomstre i fred, og oplysning er bedre end anvisning.

- Forslag om at styrke det enkelte individs evne og muligheder for at udtrykke sig.

Dansk Lærerforeningen v/ lektor Claus Nielsen:

- Dansk lærerforeningen ønsker ikke sprogensere. Sproget skal kunne udfolde sig frit.
- Det er vigtigt med adgang til rigt og varieret sprog med bredde, nuancer og variation. Sproget skal have ilt – uden indblanding fra et sprogpoliti.
- Der bør opfordres til øget sprogbevidsthed.
- Det danske sprog skal styrkes, bl.a. gennem undervisningen.

Politikerpanelet

Venstre v/ MF Troels Christensen:

- Sproget er del af den enkeltes selvforståelse og en uløselig del af dansk kultur.
- Der er allerede gjort meget for at styrke det danske sprog:
  - Biblioteksafgiftsloven
  - Ophavsretsloven
  - Public service-aftalerne
- Det danske sprog er ikke truet.
- I en globaliseret verden tager vi fremmedsprogene til os, uden at det danske sprog går tabt.
- Der skal fokuseres på strategier for sproget, ikke på en sproglov
- Akkrediteringen af uddannelserne kan bruges til at kræve dansk i undervisningen.
- Der er behov for løbende fokus på det danske sprog og dets tilstand.

Socialdemokraterne v/ MF Rasmus Prehn

- Fokus på sprogets mangfoldighed.

- Socialdemokraterne er kommet med 13 sprogpoltiske forslag, som kan ses på partiets hjemmeside, herunder forslag vedrørende:
- Mulighed for efteruddannelse til alle.
- Man bør fokusere på de svage sprogbrugere.
- Universiteterne bør forpligtes til at fastholde og udvikle dansk som videnskabsbærende sprog.
- Der bør i engelsksprogede afhandlinger være et dansk resumé.
- Der bør være gratis ordbøger på nettet.
- Vi skal sikre den nordiske sprogforståelse.

#### Dansk Folkeparti v/ MF Søren Krarup

- Det danske sprog er truet.
- Partiet fremsætter i efteråret et beslutningsforslag i Folketinget med henblik på at sikre dansk som akademisk sprog.
- Dansk Folkeparti finder således, at det danske sprog bliver reduceret til anderrangssprog, hvis det kun anvendes som et dagligdagssprog.
- Vi vil ad åre miste vores sprog, hvis vi ikke står fast på, at dansk er det sprog, som tales i Danmark – også på de højere læreanstalter.

#### Radikale Venstre v/ MF Bente Dahl

- Det Radikale Venstre ønsker en aktiv sprogpoltik.
- Partiet henviser til dets hjemmeside.
- Man bør forebygge sociale kløfter og vise tolerance over for mindretals sprog, fx tegnsprog.
- Offentlige myndigheder bør lægge vægt på godt sprog.
- Folkehøjskolerne bør drages ind i billedet.
- Vejen frem er ikke en sproglov, men en sprogpoltik.

- Der bør være bindende bestemmelser for brugen af danske på videregående uddannelser – men både dansk og engelsk bør anvendes.
- Man bør i højere grad udfolde den nordiske sprogdeklaration.
- Alle i norden bør kunne tale sammen – uden at bruge engelsk, men det er i dag vanskeligt i forhold til det finske sprog, som forudsætter oversættelse via tolk til engelsk – hvilket er en negativ konsekvens af den nordiske politik på området (Den nordiske sprogdeklaration fra 2006).
- Der bør udarbejdes jævnlige tilstandsrapporter for det danske sprog.

#### Socialistisk Folkeparti v/ MF Pernille Frahm

- En sproglov med sprogpoltiske hensigtserklæringer mv. vil være en god ide.
- Der bør fokuseres på, at undersøgelser har vist, at 17% af danskerne er dårlige sprogbrugere. Folkeskolelovens § 3 om specialundervisning bør fremhæves.
- I den forbindelse bør fokus være på andengenerationsindvandrere, hvor modersmålundervisningen bør styrkes – mindre vigtigt om dette sprog er dansk.
- Med hensyn til undervisning på dansk på de videregående uddannelser bør man undersøge, hvad det koster, fx at oversætte og udgive lærebøgerne på dansk.
- Det er interessant, at kun 1/3 del af danskerne i realiteten kan anvende engelsk på et tilstrækkeligt højt niveau.
- Offentlige myndigheders sprog er vigtigt.
- Overvej at søge dansk anerkendt som minoritetsprog i EU.
- Begejstringen over det danske sprog skal understøttes gennem strategier, ikke gennem lovgivning.

\* \* \* \* \*

Under den efterfølgende debat fremkom en række synspunkter, hvoraf kan fremhæves:

- Dansk bør sikres på universiteterne, ellers vil der være risiko for et A og et B-hold, fordi mange danskere i realiteten ikke kan bruge engelsk på et tilstrækkeligt niveau.
- Sprograpporten har ikke analyseret alle de relevante problemstillinger. Der bør i videre omfang ske undersøgelser af fx brugen af engelsk på universiteterne, før reglerne revideres.

- Danmark har forskere i verdensklasse, og engelsk er nødvendigt i den forbindelse. Også en forudsætning for, at udenlandske forskere kommer hertil.
- Dansk bør ikke anerkendes som en minoritetssprog i EU, det vil svække os. Danskere bør i højere grad anvende dansk i EU, ligesom svenskerne bruger deres modersmål. Der tales meget dårligt engelsk i EU, især efter udvidelsen mod øst.
- Der bør være krav om fremmedsprog på universiteterne.
- Faglitteratur på dansk spiller en vigtig rolle, og det bør styrkes. Danske emner skal behandles på dansk, men også formidles til udlandet. En parallelsproglighed er hensigtsmæssig – velvidende at dansk er et minoritetssprog i den store verden.
- ”Krigen” mellem dansk og engelsk er aflyst – hvilket er glædeligt.
- Fokus på bilaterale sprogfællesskaber, f.eks. mellem Danmark og Tyskland. Udlændinge, der kommer til Danmark, må lære dansk, hvis fx tyske læger ønsker at arbejde i Danmark.
- Højskolerne bør spille en vigtig rolle med hensyn til udviklingen af sproget, fx i forbindelse med de nævnte bilaterale sprogfællesskaber.
- Det danske sprog styrkes ved tilegnelsen af fremmedsprog, men det er et problem, at kun få elever i gymnasierne mv. undervises i 3 fremmedsprog.
- I forbindelse med VTU’s arbejde med at udvikle bibliometriske mål er en af vurderingsparametrene, om der er sket publicering i udenlandske tidsskrifter. Det er bekrymrende i forhold til brugen af dansk som akademisk sprog.
- Det meste læste dansk er undertekster på TV/film, men underteksterne er ikke altid af den højeste kvalitet – det gælder primært på de kommercielle TV-kanaler. Det kunne tænkes ind i public service-aftalerne.